

ROZHOVOR S MENTORSKOU DVOJICÍ

Mentor Jakub Řehounek z Prahy a mentee Roman France z Písku

Rozhovor s mentorem Jakubem Řehounkem

Co tě přivedlo k myšlence stát se mentorem?

Několik kotrmelců v osobním životě mě přivedlo na myšlenku pomáhat a rozdávat to, co v tu chvíli nikdo jiný neocení. Chtěl jsem někomu dát pozornost a péči. A v době, kdy jsem o něčem takovém uvažoval, na mě na internetu vyskočil inzerát projektu Začni správně, který hledal dobrovolné mentory.

Jak bys popsal tvou spolupráci s Romanem? Jak dlouho vlastně trvá?

Společnou cestou zatím jdeme zhruba rok, a to doslova a do písmene dálkově – mezi Prahou, kdy bydlím já a Pískem, kde žije Roman. Naše spolupráce by se asi dala nejlíp popsat jako rozhovor. Občas jsme si sedli a prostě si povídali. Roman dokázal mluvit o věcech, které ho tížily nebo které řešil a společně jsme hledali nejlepší způsob, jak se s nimi poprat a jak se do budoucna těžkostem vyhnout. Víc než jako mentor, jsem se cítil trochu jako starší brácha, který dohlíží na toho mladšího. Roman za tu dobu ušel obrovský kus cesty, hodně na sobě pracoval. Když jsem měl možnost poslouchat příběhy a zkušenosti jiných mentorů, tak Romanův příběh nebyl nijak dramatický a složitý, ale jako první mentorská zkušenost byl pro mě ideální.

Jak často se s Romanem setkáváte a jak probíhá vaše setkání?

S Romanem jsme se propojili v době, kdy byl ještě v dětském domově, takže jsme většinou zkusili nějakou kavárnu, případně procházky venku. Po odchodu z dětského domova se mu podařilo získat byt, tedy pak jsme se začali potkávat u něj doma.

Každá schůzka u Romana začíná vždy nějakou kontrolou – obsah lednice, došlá pošta, dokumenty. Roman je silný a pracovitý, ale není moc strukturovaný, takže podobné třídící cvičení je mu ku prospěchu. Musím ale podotknout, že se výrazně zlepšuje a doba, kterou nám zabere společné třídění, se rapidně zkracuje. Jinak témata k řešení vždy volíme podle aktuální situace, ad hoc.

Komunikujete spolu i jinými cestami než jen při osobních schůzkách?

Protože nás dělí zhruba 180 km, tak si často i voláme. Při řešení jedné z životních křížovatek jsme si hodně psali emaily.

Co ses během vaší společné práce naučil od Romana, co ti dal jako člověk?

Rozhodně větší laskavost. A taky schopnost dívat se na vlastní situace jiným pohledem. Uvědomění si luxusu, který mají moje vlastní děti v podobě dvou na 100 % fungujících rodičů a obdiv k lidem, kteří musí řešit závažné životní situace, aniž mají osobní a rodinné zázemí a podporu blízkých. Člověku setkání s touto „jinou“ realitou trochu posune hodnoty.

Co ses během mentorské spolupráce s Romanem naučil o sobě? Objevil jsi něco, cos o sobě do té doby nevěděl?

Potvrdil jsem si, že dokážu docela dobře naslouchat a objevil jsem v sobě víc empatie, než jsem si myslel, že mám. Pochopil jsem, jak je důležité umět se na věci podívat z více různých stran, a hlavně očima toho druhého. Pak člověk zjistí, že pravda není jenom jedna. Důvěra se nedá koupit, ta se musí zasloužit. A radit vůbec není jednoduché stejně jako není snadné hledání správné cesty. Když je potřeba, musí mentor převzít iniciativu a pomoci mladochovi dotáhnout věci do konce. Vždy má větší nadhled a může mít i pozitivnější myšlení.

Je něco, co ti mentoring naopak vzal?

Možná ideály o lidské povaze. Iluze o rodičovství. Nikdy bych nevěřil, že dokážou být někteří rodiče vůči svým vlastním dětem tak zákešní a podlí. Některé příběhy by ani Dietl nenapsal a ty děti to žijí...

V čem se lišila realita mentoringu od představy, kterou jsi měl předtím, než jsi do mentorského vztahu vstoupil?

Moje představa se od skutečnosti nijak zvlášť nelišila. Měl jsem už dřívější zkušenosti s profesním vedením lidí a vždycky jsem se snažil vést je spíš mentorským než direktivním způsobem. Jako táta dvou dětí jsem navíc relativně zocelený a řekněme že k vedení těch méně zkušených vybaven.

V čem je podle tebe hlavní význam mentoringového programu projektu Začni správně? V čem je pro mladé dospělé z dětských domovů důležitý?

Mladoch, který čerstvě odchází z dětského domova, se vlastně ocitá na hraně systému – buď se dokáže integrovat do společnosti a bude žít plnohodnotný život, nebo se dříve či později ocitne mimo systém, v šedé a pak černé zóně. A tam už mu pomůže málokdo, spíše ho něco stáhne ještě hlouběji. Mentoring funguje především jako podpora té první možnosti. Tedy pro vytvoření a udržení určitých hodnot, zvyků a rutiny běžného života, které pomohou mladochovi nastartovat samostatný život a naučit se zvládnout v něm to nejdůležitější – práci, bydlení, funkční vztah a časem i vlastní funkční rodinu. Myslím, že čím dříve se mladoch do projektu jako je Začni správně dostane a po čase se třeba napojí na mentora, tím větší je jeho šance na zdárné přežití začátků samostatnosti a pokračování po dobré cestě.

Co bys jako zkušený mentor vzkázal ostatním mladým lidem z dětských domovů? Proč by do mentoringu měli vstoupit a proč by měli chtít spolupracovat s mentorem, co jim to může dát?

Mají šanci vidět, jak vypadá funkční a nepokřivený život dospělých, často odlišný od toho, který měli možnost poznat ve svých biologických rodinách. Mentor mladocha nikdy nepodvede, neudělá na něj podraz, neokrade ho, nevyužije ani ho nezneužije. Mentor mu může jen pomoci – navíc to dělá rád a dobrovolně.

Co bys mladochům poradil, než vstoupí do spolupráce s mentorem? Co dělat, co raději nedělat a čemu se ve vztahu s mentorem rozhodně vyhnout?

Mladoch musí vědět, že mentor není záchranář a že pokud sám nemá chuť a sílu se zachránit, nikdo jiný to za něj neudělá. Pracovat na vlastním životě a někam se posouvat, to

není akce na dva měsíce. Mladých v sobě musí mít to odhodlání, vůli a potřebu sám si svůj život řídit. Další rada pro mladé – mentor není tvoje kasička. Nikdy nečekej materiální pomoc. Mentor není tvoje chůva – nemá na to žádný papír. Ale může ti pomoci ty správné papíry získat, vytrídít a pochopit.

Máš nějakou dobrou radu i pro začínající mentory? Na co si dát při mentorské práci pozor? Co dělat, co raději nedělat a čemu se rozhodně vyhnout?

Mentor by se asi měl vyhnout přehnané iniciativě. Je fajn spolupráci s mladým dobře nastartovat, pomoci mu třeba překonat počáteční ostych ve vztahu s cizím dospělákem, ale určitě není dobré „tlačit na pilu“. Neměl by být stále tím, kdo se snaží a nenechat mladého, aby se jen vezl. Něco nabídnou a když chceš, tak si to vezmi a pracuj s tím, když nechceš, tak nech být. Nevnucovat, nepodbízet se. Jemně postrkovat, ale netlačit. A pokud jde o vzájemný vztah, myslím, že když je mentor konzistentní v přístupu a názorech, mladý si k němu najde cestu sám... A hlavně: mentoruj, když máš v duši klid!

Chtěl bys na závěr něco vzkázat projektu Začni správně?

I když myslím, že stále ještě ne všichni lidé chápou význam podobných projektů jako je Začni správně, a to mě mrzí, určitě je skvělé, že takové programy existují a dokážou dávat mladým lidem z dětských domovů naději na vlastní dobrý život.

Rozhovor s mentee Romanem Francem

Co tě do mentorského programu přivedlo

Přivedla mě k němu koordinátorka mladých pro Jihočeský kraj a Vysočinu v projektu Začni správně, Ivana Longinová. V projektu jsem už nějakou dobu zapojený a Iva mi nabídla vstup do mentorského programu a vysvětlila mi, jak by mi spolupráce s mentorem mohla pomoci.

Co konkrétně sis představoval a co jsi očekával, když jsi do mentorského programu vstoupil?

Už předtím, než jsem se do mentorského programu přihlásil, jsem měl možnost spolupracovat s „patronem“ z jiného projektu. Spolupráce sice trvala jen krátce, ale pak už jsem věděl, co mě ve spolupráci s mentorem bude asi čekat a měl jsem o to zájem. Přál jsem si mít podporu někoho, kdo se zajímá o to, co se mi v životě děje a taky možná navázat nové přátelství.

Jak proběhla první schůzka s mentorem Jakubem?

Jakub přijel už na první schůzku připravený, hodně se ptal a zjišťoval, co budu potřebovat. Takže jsme vlastně začali mentorovat hned. Prostě jsme do toho šli po hlavě. A je to tak i teď. Asi i proto jsem si Jakuba vybral. Má zájem, je akční a učí mě, že je dobré na věcech pracovat, mít řád a systém.

Co konkrétně se v mentoringu učíš?

Snažím se vytvořit si ten řád a systém ve svém životě. Je s tím trochu práce, ale snažím se. Některé věci si dělám víc po svém a Jakub respektuje, že mám něco trochu jinak než on.

Naučil jsem se řešit všechny své záležitosti po etapách. Dokážu si říct, co je třeba udělat nejdřív a jaký bude další krok. Učím se plánovat a zvládat všechno postupně.

Co ti dává Jakub jako člověk?

Jakub mi změnil pohled na život, který jsem měl od dětství zafixovaný. Dřív jsem byl víc nerozvážený. Věděl jsem, jak by měly věci být, ale často jsem je dělal jinak. Jakub mi pomohl hledat a najít smysl života. Jsem rád, že je Jakub můj přítel.

Je něco, co dáváš Jakubovi ty jako člověku?

Myslím, že se navzájem doplňujeme. Já jsem se naučil rady přijímat a Jakub se naučil respektovat, že jeho rady a nápady nemusím přijmout všechny. Na něco mám jiný názor a některé věci si dělám podle sebe, protože myslím, že je to tak pro mě lepší. Možná jsem mu ukázal, že existuje i jiný pohled na svět, než je ten jeho a on ho začal přijímat.

Když srovnáš Romana, který stál na začátku mentorského vztahu a Romana, který je tady dneska. Jaký největší posun tady vidíš?

Myslím, že je na mě větší spoleh, dokážu být lidem kolem sebe větší oporou a jistotou. Taky jsem se naučil říkat NE, to je u mě asi největší změna 😊

Jak se teď cítíš sám za sebe jako dospělák?

Už mám lepší představu o tom, co chci dál dělat a jak si věci plánovat. Ještě je ale třeba zvládnout toho hodně, aby se mi splnilo to, co si v životě přeji. Například splatit dluhy. Víím, co mám dělat a víím, že to bude trvat dlouho, ale věřím si, že se to podaří a že všechno půjde podle plánu.

Jak se lišila realita mentoringu od toho, co sis představoval a co jsi očekával?

Rozhodně jsem neočekával, že si budeme s Jakubem hned od začátku tak rozumět. To bylo hodně fajn.

Měl bys nějaké doporučení pro ostatní mladěochy – proč by měli do mentoringu vstoupit, v čem jim to může pomoci?

Určitě jim to pomůže víc si věřit a uspořádat si vlastní život. Každý má svoje plány, ale určitě je dobré mít k tomu někoho druhého, kdo jim dá oporu a podporu, anebo jim vysvětlí, že ta jejich současná cesta k ničemu nepovede a že by ji měli změnit. Navíc v mentorovi taky můžou najít fajn kamaráda jako mám já.

Měl bys pro mladěochy, kteří vstoupí do spolupráce s mentorem, nějakou radu, co dělat, co nedělat, na co si dát pozor nebo jak se chovat?

Myslím, že je důležité mluvit s mentorem na rovinu. Vždycky je lepší říct mu otevřeně, co se děje a jaké mám třeba problémy než si to nechávat pro sebe. Je dobré se za to nestydět a řešit věci s mentorem než se pokoušet řešit to sám a dostat se pak někde, kam člověk nechce. Třeba v mém případě... neřekl jsem Jakubovi, že jsem si půjčil peníze. Řekl jsem mu, že je všechno v pořádku. Když jsem pak nemohl splácet a začaly problémy, bylo to už o dost složitější. Jakub mi i tak pomohl, ale některé věci jsem si prostě mohl ušetřit. Určitě bych tedy radil být otevřený, mluvit na rovinu a důvěřovat si.

Když se podíváš zpátky na uplynulý rok s Jakubem, co na mentoringu bylo pro tebe nejlepší?

Hodně legrace jsme si užili třeba na společném setkání mentorů a mentee v Praze. To byl asi jeden z mých nejlepších zážitků. V zábavné části při výměně našich rolí jsem Jakuba poznal z úplně jiné strany a musím říct, že jako mentor bych ho za mlad'ocha nechtěl 😊

Jak bys vyjádřil svoji zkušenost s mentoringem jedním slovem?

Přínos! To, že jsme spolu mohli pracovat přineslo něco mně a něco i jemu. Dobré zkušenosti do života pro mě i pro mého mentora.

Chtěl bys na závěr něco vzkázat nám všem v projektu Začni správně?

Se Začni správně jsem moc spokojený. Už bych na společná setkání ani nemusel jezdit, ale jezdím pořád a jsem za to rád. Do budoucna bych jednou chtěl otočit tu roli a pomáhat v projektu jako mentor. Až se mi podaří urovnat si všechny věci v životě tak, jak bych chtěl, rád bych své zkušenosti předával dál.